

Bijlage bij Inspreektekst Perspectiefnota 24 juni 2021

Maatschappelijke ontwikkelingen

Maatschappelijke ontwikkelingen zijn van invloed op de vraag naar het vrijwilligerswerk van Humanitas. COVID-19 heeft de afgelopen anderhalf jaar flinke invloed gehad op de gehele samenleving maar wellicht nog een sterkere impact op de problemen en doelgroepen waar wij voor staan.

Armoede

Naast de gezondheidscrisis door Covid-19 is er vooral ook een economische crisis ontstaan. Hoewel nog weinig bekend over de precieze gevolgen hiervan geven al meerdere wetenschappers en kennisinstellingen voorspellingen op het gebied van armoede en schuldenproblematiek. Ook zonder de coronacrisis is de voorspelling van het SCP en CPB dat het aantal mensen in armoede in Nederland bij ongewijzigd beleid met een kwart zal toenemen¹. Uit onderzoek van Deloitte, SchuldenlabNL en het Nibud blijkt dat meer mensen geconfronteerd worden met verlies van inkomen en dat dit vooral flexwerkers, jongeren en zelfstandigen zal treffen: Deze groepen verliezen eerder hun baan of een deel van hun uren door de coronacrisis^{2 3}. Volgens onderzoek van het CBS zullen door een 'life event' als het verliezen van werk meer mensen met schulden te maken krijgen⁴.

Op basis van deze cijfers en verder onderzoek concludeert Platform 31 het volgende:

'Het is nog lastig precies te voorspellen in hoeverre de armoede- en schuldencijfers zich door de coronacrisis gaan ontwikkelen. De beschikbare literatuur laat echter wel zien dat de problematiek toe zal nemen. De voorspelling van de NVVK is dat er in ieder geval een stijging van het aantal financiële hulpvragen van 30%. Bekende kwetsbare groepen – zoals laagopgeleiden, mensen met een niet- westerse achtergrond of jongeren – hebben een grotere kans op armoede- en/of schuldenproblematiek. Maar ook minder bekende groepen zoals zzp'ers of ouderen lopen een risico. Vooral werkloosheid zal leiden tot financiële problematiek maar ook werkenden die een deel van hun inkomen verliezen hebben onvoldoende buffers om een financiële klap op te vangen'⁵.

Voor Humanitas Westerkwartier betekent dit in 2022 dat we graag onze activiteiten op het gebied van thuisadministratie en schuldhulpverlening willen voortzetten. Vanuit onze expertise op dit vlak en de inzet van vrijwilligers kunnen we veel betekenen in de vroegsignalering van schuldenproblematiek, het bieden van informatie over financiële regelingen om zo hopelijk armoede te verminderen en daarnaast het sociaal isolement van inwoners in armoede te verkleinen. Gezien de effecten van de crisis op (kwetsbare) jongeren, is juist ook de activiteit Get-a-Grip van belang om aan te bieden in het Westerkwartier.

Sociaal

De coronacrisis heeft ook op sociaal vlak grote gevolgen. Zonder nog precies te weten wat de effecten zijn, tekent zich een grotere tweedeling in de samenleving zich af.

¹ SCP en CPB (2020), Kansrijk Armoedebeleid;

² Nibud (2020), Peiling coronacrisis: financiële gevolgen voor huishoudens.

³ SCP, Verwachte gevolgen van corona voor scholing, werk en armoede

⁴ CBS (2020), Schuldenproblematiek in Beeld.

⁵ Platform31 (2020), Armoede en schulden na corona

Degenen die zich al in kwetsbare positie bevonden, ondervinden zowel op economisch, sociaal en gezondheidsvlak meer problemen door de coronacrisis. De relatief grootste impact zit bij jongeren tot 27 jaar. Tot nu toe lijken de maatschappelijke gevolgen minder ernstig dan verwacht maar deskundigen vrezen voor een 'stilte voor de storm', waarbij vooral zorgen zijn over de positie van jongeren, zzp-ers en traditioneel kwetsbare groepen. De VNG-commissie Sociale impact COVID-19 heeft vier uitgangspunten geformuleerd: veerkracht, kansengelijkheid, eigenaarschap en sociale samenhang⁶.

Vanuit onze eigen ervaring en samenwerking binnen lokale netwerken constateren we een toenemende aandacht voor een aantal thema's in het Westerkwartier: meer inwoners onder de armoedegrens, sociaal isolement / eenzaamheid.

Redzaamheid

Taal en onderwijs zijn machtige middelen om mensen te ondersteunen in hun groei naar zelfredzaamheid. Onze regio is, relatief gezien, al laag geletterd. Door het uitvallen van grote delen van ons onderwijs en het niet of minder beschikbaar zijn van de bibliotheekvoorzieningen tijdens de lockdown-periodes hebben juist de meest kwetsbare gezinnen en kinderen hun achterstand zien oplopen. Nieuwkomers en statushouders hebben hier onevenredig veel hinder van.

Vrijwilligerswerk

In deze tijd zien we een grotere tweedeling in de samenleving ontstaan. De verschillen tussen mensen in het hebben van vertrouwen in de overheid worden groter. Hiermee komt de sociale samenhang in de samenleving onder druk te staan. Van belang is dat mensen zich gezien weten en ruggeleuning ervaren om hun kansen en doelen na te streven.

In de Kaderbrief 2022 formuleert de landelijke Humanitas vereniging haar inzet als volgt:

'Humanitas is er voor iedereen. Dit werkelijk vormgeven is een blijvende uitdaging, want de samenleving verandert continu. Het werken met verschillende groepen in de samenleving en deze met elkaar en binnen de vereniging te verbinden, daar staat Humanitas voor. Onze deelnemers hebben vele, diverse achtergronden. We willen juist hen uitnodigen om ook actief te worden als (bestuurlijke) vrijwilliger.

We willen een bijdrage leveren aan sociale cohesie en het met elkaar samenleven: we willen als Humanitas de ontmoeting en de dialoog tussen verschillende groepen mensen tot stand brengen en het wij-zij denken (polarisatie) verminderen. We willen dit doen door te investeren in kennis en scholing omtrent het belang van inclusie en diversiteit en de rol die we hierin als Humanitas kunnen vervullen.'

Een cruciaal onderdeel hiervan is de inzet van vrijwilligers. Vanuit gelijkwaardigheid sluiten ze aan op de vraag vanuit inwoners en leveren hiermee een bijdrage aan het versterken van de sociale samenhang, ook in het Westerkwartier. Wij zien onze vrijwilligers als de kracht van onze vereniging: dit sluit goed aan op de maatschappelijke ontwikkelingen waar we allen mee geconfronteerd worden.

Ontwikkelingen Humanitas Westerkwartier

Met het aanbieden van nieuwe activiteiten zoals Home-Start zit Humanitas Westerkwartier in een groeifase. Van kleine afdeling worden we zo langzamerhand een middelgrote afdeling. Dit vraagt aanpassingen in de (interne) afstemming, de jaarplanning en de inzet van beroepskrachten en vrijwilligers. We zijn enthousiast aan de slag om deze ontwikkeling binnen onze vereniging goed vorm te geven!

Vrijwilligersbeleid

⁶ Sociaal Sterker uit de crisis (2021), VNG

Met de financiële tekorten op het maatschappelijk domein is de positionering van het vrijwilligerswerk en betaald werk een belangrijk onderwerp. De uitdaging is om het vrijwilligerswerk centraal te stellen met professionele organisaties die daarop aanvullend en ondersteunend werken. Humanitas is een *vrijwilligersvereniging* die:

- Vorm en inhoud krijgt vanuit vrijwillige inzet van haar vrijwilligers;
- Vanuit vrijwillige inzet een bijdrage levert aan de samenlevingsopbouw;
- Waarde hecht aan de ontwikkeling van haar vrijwilligers en deelnemers;
- Activiteiten uitvoert vanuit de Humanitas-waarden'.

Aandachtspunten daarbij zijn:

- Een stille verschuiving van beroepsmatige zorg naar vrijwilligerswerk en andersom;
- een druk op het maken van prestatieafspraken bij gesubsidieerde activiteiten;
- een druk op grotere professionaliteit van het vrijwilligerswerk;
- een afnemende beschikbaarheid van vrijwilligers voor langdurige en gecompliceerde taken (zoals besturen, coördinatie en begeleiding);
- een grotere concurrentie bij het vinden van vrijwilligers;
- vinden van voldoende vrijwilligers.

Aandacht voor vrijwilligers was en blijft belangrijk:

- ondersteuning bij het werk
- deskundigheidsbevordering
- een luisterend oor.

We maken hierbij gebruik van de Humanitas academie voor deskundigheidsbevordering van deelnemers, vrijwilligers en beroepskrachten. Maar ook zullen we kijken naar de draagkracht en draaglast van de vrijwilliger, gelet op het appel dat op haar of hem gedaan wordt.

Door alle maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de transitie van zorg naar het gemeentelijk domein en de daarmee gepaard gaande veranderingen, wordt het werk van de vrijwilligers omvattender en kan ingrijpen in het eigen leven.

In 2022 geven we weer opnieuw vorm aan jaargesprekken met elke vrijwilliger en gezamenlijke bijeenkomsten, gericht op ontmoeting en deskundigheidsbevordering en de Nieuwjaarsborrel.

De afdeling Westerkwartier

De afdeling kent ongeveer 175 vrijwilligers, waarvan ook een deel lid is en kent ongeveer 120 leden.

Het bestuur Humanitas Westerkwartier bestaat uit:

- o Bianca Kaatee, voorzitter, portefeuille Zorg en Armoede
- o Ynze Faber, secretaris, portefeuille Armoede
- o Marjan Staghout, penningmeester tot 1 juni 2021
- o Don ten Brink, penningmeester, per 1 juli 2020
- o Guus Raats, lid, portefeuille Lezen en leren
- o Roos van der Laan, PR en communicatie, portefeuille Eenzaamheid

Er werken 8 betaalde en onbetaalde coördinatoren

De afdeling wordt ondersteund door een consultant vanuit de landelijke vereniging Humanitas